

Dosarul nr. 3ra-1217/22
2-20095176-01-3ra-24112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: O.Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, V.Negru, E.Palanciuc)

ÎNCHEIERE

25 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Vamal,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Goian Veaceslav împotriva Serviciului Vamal, persoană terță
Societatea cu Răspundere Limitată „Industrial Invest” cu privire la anularea actelor
administrative individuale defavorabile și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 7 august 2020, Goian Veaceslav a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Serviciului Vamal, persoană terță Societatea cu Răspundere
Limitată „Industrial Invest” cu privire la anularea actelor administrative
individuale defavorabile și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 21 iulie 2020, Serviciul
Vamal a emis ordinul nr. 730-p, prin care a dispus aplicarea față de Goian
Veaceslav sancțiunea disciplinară sub formă de avertisment.

Reclamantul a indicat, că ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare este
ilegal, menționând că, pe parcursul perioadei 1 aprilie – 15 iunie 2020, de către
agenții economici SRL „Arnaut Petrol” și SRL „Industrial Invest”, au fost depuse
în total 19 declarații IM4 din Zona Economică Liberă „Parcul de producere
Vulcanes”.

A relatat, că din 19 declarații vamale, au fost invalidate 8 declarații vamale,
dintre care, una pentru utilaje care a fost înlocuită cu o altă declarație și ulterior
validată și 7 declarații pentru păcură declarată ca prelucrată suficient în zona liberă
cu originea QM.

Reclamantul a susținut, că aceste declarații au fost depuse intenționat în tura
unde se afla un inspector mai puțin experimentat și anume Mîțăblîndă Denis.
Motivele invalidării acestor declarații vamale sunt incluse în actele de inspecție.

Referitor la argumentul privind pretinsa blocare a activității SRL „Industrial
Invest”, reclamantul a menționat că nu a dat nici un fel de indicații inspectorilor
din cadrul postului vamal ZAL Vulcanes, iar consultările adresate șefului adjunct
al Biroului Vamal Sud, Botnari Andrei, care conform organigramei Biroului

Vamal Sud coordonează activitatea mai multor posturi vamale, inclusiv a postului vamal ZAL Vulcanes, șefului de post Mîrza V. și responsabilului de activitate a postului Caipac Elena, s-au limitat doar la respectarea cadrului legal la plasarea mărfurilor în regimul vamal de import, or, a fost identificat riscul de introducere pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor străine neprelucrate suficient sub aspectul mărfurilor autohtone prelucrate suficient.

A afirmat, că la emiterea scrisorii Serviciului Vamal nr. 28/05-6214 din 22 mai 2020, prin care s-a dispus acceptarea tranzacțiilor de import a mărfurilor, nu s-a ținut cont de prevederile legale referitoare la mărfurile originare, mărfurile autohtone, mărfurile străine, mărfurile produse în zona liberă.

A insistat, că toate acțiunile întreprinse de SRL „Industrial Invest” la depunerea declarațiilor vamale în nume propriu și de către SRL „Arnaut Petrol”, au avut ca scop unic neachitarea în mărime deplină a drepturilor de import la introducerea mărfurilor neprelucrate suficient din zona liberă pe restul teritoriului vamal sau chiar eschivarea de la achitarea lor.

În partea ce ține de achitarea declarației de tranzit din 11 mai 2020, temei de neînregistrare de către funcționarul vamal a servit nerespectarea prevederilor pct. 346⁴ din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul Vamal, iar SRL „Industrial Invest”, nefiind nici măcar titular al operațiunii de tranzit.

Reclamantul a invocat, că din textul ordinului nr. 730-p din 21 iunie 2020, nu se identifică nici o abatere disciplinară imputată șefului Biroului Vamal Sud, raportată direct la art. 51 al Legii nr. 302 din 21 decembrie 2017, care enumeră expres abaterile disciplinare ce pot fi imputate colaboratorului vamal. Or, pentru aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul urmează să constate elementele constitutive ale răspunderii disciplinare, și anume: obiectul, latura obiectivă (fapta prejudiciabilă, urmarea prejudiciabilă și legătura cauzală), latura subiectivă (vinovăția sub formă de intenție sau imprudență), precum și subiectul care a comis abaterea.

A evidențiat, că din ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare rezultă că competența privind emiterea actului de inspecție și validarea/invalidarea declarației vamale aparține în exclusivitate inspectorului vamal la care a fost depusă declarația vamală, șeful Biroului Vamal Sud nefiind în drept să emită actul de inspecție în locul inspectorului vamal și nefiind în drept să valideze/invalideze declarația vamală ce se află în examinare la inspectorul vamal.

A menționat, că legislația vamală nu prevede procedura de coordonare a actului de inspecție și de validare/invalidare a declarației vamale cu șeful Biroului Vamal Sud, iar o simplă consultare a inspectorului vamal în privința corectitudinii aplicării legislației nu poate fi imputată șefului Biroului Vamal Sud, întrucât, decizia finală este luată nemijlocit de către inspectorul vamal.

În aceste condiții, Goian Veaceslav a solicitat admiterea acțiunii, anularea ordinului Serviciului Vamal al R.M. nr/ 730-p din 21 iulie 2020 și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 25 septembrie 2020, Goian Veaceslav a depus cerere de completare a obiectului acțiunii, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin aplicarea ilegală a sancțiunii disciplinară sub formă de avertisment în sumă de 30 000 de lei.

În motivarea acestei cereri a invocat că, stagiul general de muncă în cadrul organelor vamale în diferite funcții, inclusiv de conducere, este de 31 ani, iar pe

parcursul activității, de nenumărate ori a fost stimulat de organele vamale primind diferite mențiuni și diplome.

A mai indicat, că până la ultimele 3 luni de activitate a fost evaluat permanent cu calificativul foarte bine, iar în ultimele 3 luni de activitate, a fost hărțuit sistematic de către Serviciul Vamal prin diferite controale și sancțiuni disciplinare nejustificate.

Reclamantul a arătat, că la aplicarea sancțiunii disciplinare, nu s-a ținut cont de calitățile persoanei sancționare, care pe parcursul activității a fost menționată prin distincții de stat și diplome de merit.

Astfel, a considerat că suma de 30 000,00 lei, este o sumă echitabilă în raport cu încălcările admise de angajator la emiterea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare.

La 15 octombrie 2020, Goian Veaceslav a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 730-p din 21 iulie 2020, anularea refuzului Serviciului Vamal nr. 28/11-12285 din 5 octombrie 2020, încasarea sumei de 30 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 6 noiembrie 2020, s-a declarat inadmisibilă pretenția din cererea de chemare în judecată depusă de Goian Veaceslav împotriva Serviciului Vamal privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 30 000,00 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău 01 martie 2021, s-a respins recursul declarat de către Goian Veaceslav împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 6 noiembrie 2021.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 27 aprilie 2021, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Goian Veaceslav. S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 730-p din 21 iulie 2020 cu privire la sancționarea unor funcționari vamali Biroul Vamal Sud, în partea aplicării dlui Goian Veaceslav, șef al Biroului Vamal Sud, a sancțiunii disciplinare-avertisment, ca neîntemeiat. S-a respins pretenția privind anularea refuzului Serviciului Vamal nr. 28/11-12285 din 5 octombrie 2020, prin care s-a respins cererea privind repararea prejudiciului moral, ca neîntemeiată. S-a încasat de la Serviciul Vamal în beneficiul lui Goian Veaceslav cheltuielile privind achitarea asistenței juridice în mărime de 3 000 de lei și despăgubirea pentru cheltuielile de transport suportate în mărime de 804,18 lei. În rest, pretenția privind încasarea cheltuielilor privind achitarea asistenței juridice în mărime ce depășește suma de 3 000 de lei, s-au respins ca neîntemeiate.

La 30 aprilie 2021, Serviciul Vamal a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 27 aprilie 2021, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de admiterea parțială a acțiunii depuse de Goian Veaceslav, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea depusă de Goian Veaceslav (vol. I, f. d. 168-169).

Prin decizia din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Serviciul Vamal și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 27 aprilie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că preținsele abateri disciplinare imputate lui Goian Veaceslav, nu au fost comise de acesta, fiind cert, că invalidarea declarației vamale nr. 3050I773 din 8 mai 2020, s-a realizat în baza deciziei unilaterale a inspectorului vamal, iar prin ordinul de aplicare a sancțiunii

disciplinare șefului Biroului Vamal Sud, angajatorul a tras la răspundere disciplinară o persoană, pentru acțiuni care nu au fost comise de acesta.

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond just a conchis asupra lipsei componentei abaterii disciplinare în acțiunile lui Goian Veaceslav, în calitate de șef Biroul Vamal Sud, aferente procesării declarației vamale nr. 3150I773 din 8 mai 2020 depusă de SRL „Arnaut Petrol”. Or, funcționarul vamal Mîțablîndă Denis, în virtutea funcției deținute, era personal responsabil de soluția aplicată la procesarea declarației vamale nr. 3150I773 din 8 mai 2020, depusă de SRL „Arnaut Petrol”, iar în această ipoteză, fiindu-i recomandată invalidarea declarației în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 476, a studiat problema personal, ajungând la concluzia de a invalida declarația.

Instanța de apel a reiterat, că aceste circumstanțe atestă cert, că acțiunile funcționarului vamal Mîțablîndă Denis privind invalidarea declarației vamale nr. 3150I773 din 8 mai 2020, au fost efectuate sub intima sa convingere în legalitatea lor, având un caracter independent.

Corespunzător, instanța de apel a concluzionat că, instanța de fond întemeiat a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 730-p din 21 iulie 2020 cu privire la sancționarea unor funcționari vamali Biroul Vamal Sud, în partea aplicării lui Goian Veaceslav, șef Biroul Vamal Sud, a sancțiunii disciplinare-avertisment, în condițiile în care, pe parcursul examinării cauzei s-a constatat lipsa în acțiunile intimatului a elementelor componente ale abaterii disciplinare.

Instanța de apel a notat că este întemeiată și soluția primei instanțe de respingere a pretenției lui Goian Veaceslav de anulare a refuzului nr. 28/11-12285 din 5 octombrie 2020, așa cum, cererea prealabilă privind repararea prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei, cauzat prin emiterea ordinului Serviciului Vamal nr. 730-p din 21.07.2020 privind aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de avertisment, urmează a fi examinată de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separată, doar după anularea actului administrativ enunțat, a ordinului Serviciului Vamal nr. 730-p din 21 iulie 2020, printr-o hotărâre judecătorească executorie.

La data de 21 noiembrie 2022 Serviciul Vamal a depus prin intermediul adresei electronice, recurs motivat împotriva deciziei din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii (f.d.57,59-60).

În susținerea recursului a invocat că decizia instanței de apel este una neîntemeiată, adoptată fără a fi analizate multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și fără a fi dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și de instanța de apel ca fiind stabilite.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 septembrie 2022, Serviciul Vamal a depus recurs motivat la 21 noiembrie 2022.

La materialele cauzei lipsește dovada notificării dispozitivului deciziei din 14 septembrie 2022 de către recurent. Decizia motivată din 16 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată de către Serviciul Vamal la data de 20 octombrie 2022, prin intermediul adresei electronice (f.d.56).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Serviciul Vamal s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul motivat la 21 noiembrie 2022, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 06 ianuarie 2023 Goian Veaceslav a depus referință și a solicitat respingerea ca inadmisibilă a cererii de recurs depusă de Serviciul Vamal.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Serviciul Vamal, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Serviciul Vamal.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Serviciul Vamal se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru